ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πέμπτο τμήμα)

της 11ης Ιουνίου 2009 *

Στην υπόθεση C-542/07 P,

με αντικείμενο αίτηση αναιρέσεως δυνάμει του άρθρου 56 του Οργανισμού του Δικαστηρίου, που ασκήθηκε στις 30 Νοεμβρίου 2007,

Imagination Technologies Ltd, με έδρα το Kings Langley, Hertfordshire (Ηνωμένο Βασίλειο), εκπροσωπούμενη από τον M. Edenborough, barrister, ενεργούντα κατ' εντολή των P. Brownlow και N. Jenkins, solicitors,

αναιρεσείουσα,

όπου ο έτερος διάδικος είναι το

Γραφείο Εναρμονίσεως στο πλαίσιο της Εσωτερικής Αγοράς (εμπορικά σήματα, σχέδια και υποδείγματα) (ΓΕΕΑ), εκπροσωπούμενο από τον Δ. Μπότη,

καθού πρωτοδίκως,

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα),

συγκείμενο από τους M. Ilešič, πρόεδρο τμήματος, A. Tizzano και J.-J. Kasel (εισηγητή), δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: Y. Bot
γραμματέας: M. Ferreira, κύρια υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 12ης Φεβρουαρίου 2009,

κατόπιν της αποφάσεως που έλαβε, αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, να εκδικάσει την υπόθεση χωρίς ανάπτυξη προτάσεων,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με την αίτησή της αναιρέσεως, η Imagination Technologies Ltd (στο εξής: Imagination Technologies) ζητεί την εξαφάνιση της αποφάσεως του Πρωτοδικείου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων της 20ής Σεπτεμβρίου 2007, Τ-461/04, Imagination Technologies κατά ΓΕΕΑ (PURE DIGITAL) (στο εξής: αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση), με την οποία το Πρωτοδικείο απέρριψε την προσφυγή περί ακυρώσεως της αποφάσεως του δευτέρου τμήματος προσφυγών του Γραφείου Εναρμονίσεως στο πλαίσιο της Εσωτερικής Αγοράς (εμπορικά σήματα, σχέδια και υποδείγματα) (ΓΕΕΑ) της 16ης Σεπτεμβρίου 2004, περί αρνήσεως καταχωρίσεως ως κοινοτικού σήματος του λεκτικού σημείου «PURE DIGITAL» (στο εξής: επίδικη απόφαση), με το αιτιολογικό ότι το επίμαχο σήμα ήταν «περιγραφικό και στερούνταν διακριτικού χαρακτήρα» κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχεία β΄ και γ΄, του κανονισμού (ΕΚ) 40/94

του Συμβουλίου, της 20ής Δεκεμβρίου 1993, για το κοινοτικό σήμα (ΕΕ 1994, L 11, σ. 1), και ότι, βάσει των προσκομισθέντων αποδεικτικών στοιχείων, η παράγραφος 3 του άρθρου αυτού δεν μπορούσε να εφαρμοστεί.

Το νομικό πλαίσιο

2 Ο κανονισμός 40/94 καταργήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 207/2009 του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2009, για το κοινοτικό σήμα (κωδικοποιημένη έκδοση) (ΕΕ L 78, σ. 1), ο οποίος τέθηκε σε ισχύ στις 13 Απριλίου 2009. Εντούτοις, η διαφορά της κύριας δίκης, λαμβανομένης υπόψη της ημερομηνίας των πραγματικών περιστατικών, εξακολουθεί να διέπεται από τον κανονισμό 40/94.

3 Δυνάμει του άρθρου 7, παράγραφος 1, του κανονισμού 40/94 δεν γίνονται δεκτά για καταχώριση:

«[…]

β) τα σήματα που στερούνται διακριτικού χαρακτήρα

γ) τα σήματα που αποτελούνται αποκλειστικά από σημεία ή ενδείξεις που μπορούν να χρησιμεύσουν, στις συναλλαγές για τη δήλωση του είδους, της ποιότητας, της ποσότητας, του προορισμού, της αξίας, της γεωγραφικής προέλευσης ή του χρόνου παραγωγής του προϊόντος ή της παροχής της υπηρεσίας ή άλλων χαρακτηριστικών αυτών

[…]».

4 Σύμφωνα με την παράγραφο 3 του ίδιου άρθρου 7, «[η] παράγραφος 1, στοιχεία β΄, γ΄ και δ΄, δεν εφαρμόζεται αν το σήμα έχει αποκτήσει για τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες για τις οποίες ζητείται η καταχώριση διακριτικό χαρακτήρα λόγω της χρήσης που του έχει γίνει».

5 Το άρθρο 9, παράγραφος 3, του κανονισμού 40/94 ορίζει τα εξής:

«3. Το δικαίωμα που παρέχει το κοινοτικό σήμα αντιτάσσεται κατά τρίτων από την ημερομηνία της δημοσίευσης της καταχώρησης του σήματος. Εντούτοις, δύναται να απαιτηθεί εύλογη αποζημίωση για ενέργειες μεταγενέστερες της δημοσίευσης αίτησης κοινοτικού σήματος, οι οποίες θα απαγορεύονταν μετά τη δημοσίευση της καταχώρησης του σήματος και λόγω αυτής. Το επιλαμβανόμενο όμως δικαστήριο δεν μπορεί να αποφανθεί επί της ουσίας πριν δημοσιευθεί η καταχώρηση.»

6 Το άρθρο 51, παράγραφοι 1 και 2, του εν λόγω κανονισμού, με τίτλο «Απόλυτοι λόγοι ακυρότητας», προβλέπει τα ακόλουθα:

«1. Ένα κοινοτικό σήμα κηρύσσεται άκυρο […]:

[…]

β) εάν ο καταθέτης ενήργησε κακόπιστα κατά την κατάθεση της αίτησης σήματος.

2. Όταν η καταχώρηση του κοινοτικού σήματος έγινε κατά παράβαση του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχεία β΄, γ΄ ή δ΄, το κοινοτικό σήμα δεν κηρύσσεται εντούτοις άκυρο, εάν, λόγω της χρήσης που του έγινε, απέκτησε, μετά την καταχώρησή του, διακριτικό χαρακτήρα για τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες για τις οποίες καταχωρήθηκε.»

Το ιστορικό της διαφοράς

7 Την 1η Οκτωβρίου 2001, η Imagination Technologies υπέβαλε στο ΓΕΕΑ αίτηση καταχωρίσεως κοινοτικού σήματος δυνάμει του κανονισμού 40/94.

8 Το σήμα του οποίου ζητήθηκε η καταχώριση είναι το λεκτικό σημείο «PURE DIGITAL». Τα προϊόντα για τα οποία ζητήθηκε η καταχώριση του σήματος υπάγονται στις κλάσεις 9 και 38 κατά την έννοια του Διακανονισμού της Νίκαιας, για τη διεθνή ταξινόμηση των προϊόντων και των υπηρεσιών με σκοπό την καταχώριση των σημάτων, της 15ης Ιουνίου 1957, όπως έχει αναθεωρηθεί και τροποποιηθεί, και αντιστοιχούν στην ακόλουθη περιγραφή:

— κλάση 9: «ηλεκτρικές και ηλεκτρονικές συσκευές για χρήση με συστήματα ψυχαγωγίας πολυμέσων συσκευές εγκατάστασης για τη λήψη, την εγγραφή και την αναπαραγωγή ήχου, βίντεο και ψηφιακών πληροφοριών ψηφιακοί προσαρμογείς βίντεο και διαδραστικοί προσαρμογείς βίντεο για χρήση με ηλεκτρονικούς υπολογιστές, συσκευές βίντεο υλικά υπολογιστών, λογισμικό για χρήση με εφαρμογές πολυμέσων και γραφιστικές εφαρμογές ηχεία, ενισχυτές, αποκωδικοποιητές, συστήματα DVD και ψηφιακής ραδιοφωνίας υπολογιστικές συσκευές τσέπης και συσκευές επικοινωνίας κάρτες, κάρτες ήχου, φυσίγγια, ταινίες, δίσκοι, κασέτες και άλλα υποθέματα για την εγγραφή δεδομένων, ήχου και εικόνας

σύστημα ψυχαγωγίας για εγκατάσταση στο αυτοκίνητο και συγκεκριμένα συστήματα πλοήγησης, ραδιοφώνου ή βίντεο για εγκατάσταση στο αυτοκίνητο, που λειτουργούν με κάθε σύστημα απεικόνισης εγκατεστημένο στο αυτοκίνητο ηλεκτρονικά ανταλλακτικά, ηλεκτρονικές εγκαταστάσεις και ηλεκτρονικά εξαρτήματα για όλα τα ως άνω προϊόντα»

— κλάση 38: «Τηλεπικοινωνίες πληροφοριών, λογισμικά, ηλεκτρονικά παιχνίδια και προγράμματα για ηλεκτρονικούς υπολογιστές και εγκαταστάσεις βίντεο υπηρεσίες ηλεκτρονικού ταχυδρομείου παροχή τηλεπικοινωνιακής πρόσβασης σε ηλεκτρονικές βάσεις δεδομένων και στο Διαδίκτυο».

9 Με απόφαση της 12ης Δεκεμβρίου 2003, ο εξεταστής του ΓΕΕΑ απέρριψε την αίτηση καταχωρίσεως, με το αιτιολογικό ότι το εν λόγω σήμα ήταν περιγραφικό και στερούνταν διακριτικού χαρακτήρα κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχεία β΄ και γ΄ του κανονισμού 40/94. Λαμβάνοντας υπόψη τα προσκομισθέντα από την Imagination Technologies στοιχεία, ο εξεταστής απέρριψε, επιπλέον, την εφαρμογή της παραγράφου 3 του ίδιου άρθρου.

10 Στις 29 Ιανουαρίου 2004, η Imagination Technologies άσκησε προσφυγή ενώπιον του ΓΕΕΑ κατά της εν λόγω αποφάσεως. Με την επίδικη απόφασή του, το δεύτερο τμήμα προσφυγών του ΓΕΕΑ απέρριψε την προσφυγή αυτή, επιβεβαιώνοντας την απόρριψη της καταχωρίσεως του σήματος του οποίου είχε ζητηθεί η καταχώριση.

Η διαδικασία ενώπιον του Πρωτοδικείου και η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση

11 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου την 1η Δεκεμβρίου 2004, η Imagination Technologies άσκησε προσφυγή ζητώντας την ακύρωση της επίδικης αποφάσεως.

12 Προς στήριξη της προσφυγής της, η προσφεύγουσα προέβαλε τρεις λόγους αντλούμενους από:

— πρώτον, παράβαση του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχεία β΄ και γ΄, του κανονισμού 40/94, καθόσον το τμήμα προσφυγών εσφαλμένως έκρινε ότι το σημείο ουδένα είχε εγγενή διακριτικό χαρακτήρα,

— δεύτερον, παράβαση του άρθρου 38, παράγραφος 2, του κανονισμού 40/94, καθόσον το εν λόγω τμήμα δεν έλαβε υπόψη τη δυνατότητα να ζητηθεί η προβλεπόμενη από τη διάταξη αυτή δήλωση παραιτήσεως, και

— τρίτον, παράβαση του άρθρου 7, παράγραφος 3, του κανονισμού 40/94, καθόσον το ίδιο αυτό τμήμα όφειλε να αναγνωρίσει ότι το σήμα είχε αποκτήσει διακριτικό χαρακτήρα διά της χρήσεως από την προσφεύγουσα.

13 Αφού απέρριψε τους δύο πρώτους λόγους ως αβάσιμους, το Πρωτοδικείο αποφάνθηκε επί των επιχειρημάτων που αφορούσαν το άρθρο 7, παράγραφος 3, του κανονισμού 40/94, ιδίως επ' αυτού που αντλούνταν από τη μη συνεκτίμηση των σχετικών με τη χρήση αποδεικτικών στοιχείων λόγω του ότι τα στοιχεία αυτά ανάγονταν σε χρόνο μεταγενέστερο της υποβολής της αιτήσεως καταχωρίσεως.

14 Συναφώς, αναφερόμενο, στη σκέψη 77 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, στην πάγια νομολογία του [βλ. αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 12ης Δεκεμβρίου 2002, Τ-247/01, eCopy κατά ΓΕΕΑ (ECOPY), Συλλογή 2002, σ. II-5301, σκέψη 36, της 13ης Δεκεμβρίου 2004, Τ-8/03, El Corte Inglés κατά ΓΕΕΑ — Pucci (EMILIO PUCCI), Συλλογή 2004, σ. II-4297, σκέψεις 71 και 72, καθώς και της 15ης Δεκεμβρίου 2005, Τ-262/04, BIC κατά ΓΕΕΑ (Μορφή αναπτήρα με πέτρα), Συλλογή 2005, σ. II-5959, σκέψη 66], το Πρωτοδικείο υπενθύμισε, κατ' αρχάς, ότι ο διακριτικός χαρακτήρας ενός σήματος πρέπει να έχει αποκτηθεί διά της χρήσεώς του πριν από την κατάθεση της αιτήσεως καταχωρίσεως του σήματος αυτού.

15 Κατά το Πρωτοδικείο, η ερμηνεία αυτή είναι η μόνη που συνάδει με τη συνοχή του συστήματος των απόλυτων και σχετικών λόγων απαραδέκτου όσον αφορά την καταχώριση του κοινοτικού σήματος, δυνάμει του οποίου η ημερομηνία καταθέσεως της αιτήσεως καταχωρίσεως καθορίζει την προτεραιότητα ενός σήματος σε σχέση με ένα άλλο. Με την ερμηνεία αυτή καθίσταται επίσης δυνατή η αποφυγή του ενδεχομένου ο αιτών την καταχώριση του σήματος να μπορεί να επωφεληθεί αδικαιολόγητα από τη μακρά διάρκεια της διαδικασίας καταχωρίσεως, προκειμένου να αποδείξει ότι το σήμα του απέκτησε διακριτικό χαρακτήρα διά της χρήσεως που του έγινε μετά την κατάθεση της αιτήσεως καταχωρίσεως.

16 Στη συνέχεια, το Πρωτοδικείο απέρριψε, με τη σκέψη 78 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το αντλούμενο από το άρθρο 51, παράγραφος 2, του κανονισμού 40/94 επιχείρημα της προσφεύγουσας, διευκρινίζοντας ότι η εν λόγω διάταξη δικαιολογείται λόγω της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης του δικαιούχου του σήματος και των επενδύσεων που πραγματοποιήθηκαν κατά την περίοδο που διανύθηκε μετά την καταχώριση, αλλ' ότι δεν υφίσταται, αντιθέτως, καμία δικαιολογημένη εμπιστοσύνη στο πλαίσιο μιας απλής αιτήσεως καταχωρίσεως. Κατά συνέπεια, δεν έπρεπε να ληφθεί υπόψη η ενδεχόμενη χρήση του σήματος μετά την κατάθεση της αιτήσεως καταχωρίσεως.

17 Τέλος, με τη σκέψη 79 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Πρωτοδικείο έκρινε ότι από τα αποδεικτικά στοιχεία που αφορούν μεταγενέστερη περίοδο δεν μπορούν να αντληθούν συμπεράσματα για τη χρήση του σήματος όπως είχε κατά την ημερομηνία

καταθέσεως της αιτήσεως (βλ., κατ' αναλογία, διατάξεις του Δικαστηρίου της 27ης Ιανουαρίου 2004, C-259/02, La Mer Technology, Συλλογή 2004, σ. I-1159, σκέψη 31, και της 5ης Οκτωβρίου 2004, C-192/03 P, Alcon κατά ΓΕΕΑ, Συλλογή 2004, σ. I-8993, σκέψη 41).

18 Ως εκ τούτου, το Πρωτοδικείο απέρριψε και τον τρίτο λόγο ως αβάσιμο.

19 Κατά συνέπεια, το Πρωτοδικείο απέρριψε την προσφυγή στο σύνολό της.

Η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου

20 Με την αίτησή της αναιρέσεως, η αναιρεσείουσα ζητεί από το Δικαστήριο:

— να αναιρέσει την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση

— να αποφασίσει ότι πρέπει να της καταβληθούν τα έξοδα στα οποία υπεβλήθη στο πλαίσιο της παρούσας κατ' αναίρεση διαδικασίας και της ενώπιον του Πρωτοδικείου διαδικασίας.

21 Το ΓΕΕΑ ζητεί από το Δικαστήριο:

— να απορρίψει την αίτηση αναιρέσεως στο σύνολό της

— να καταδικάσει την αναιρεσείουσα στα δικαστικά έξοδα.

Επί της αιτήσεως αναιρέσεως

Επιχειρήματα των διαδίκων

22 Προς στήριξη της αιτήσεώς της αναιρέσεως, η Imagination Technologies προβάλλει ένα μοναδικό λόγο αντλούμενο από την εκ μέρους του Πρωτοδικείου παράβαση του άρθρου 7, παράγραφος 3, του κανονισμού 40/94, καθόσον το Πρωτοδικείο έκρινε ότι ο διακριτικός χαρακτήρας ενός σήματος του οποίου ζητήθηκε η καταχώριση πρέπει να έχει αποκτηθεί πριν από την ημερομηνία καταθέσεως της αιτήσεως.

23 Κατά την άποψη της Imagination Technologies, ο απαιτούμενος διακριτικός χαρακτήρα δεν πρέπει να υφίσταται απαραίτητα πριν από την ημερομηνία καταθέσεως της αιτήσεως καταχωρίσεως, αλλά μπορεί επίσης να αποκτηθεί κατά τη διάρκεια της διαδικασίας καταχωρίσεως και μέχρι την ημερομηνία λήψεως της αποφάσεως επί του εν λόγω διακριτικού χαρακτήρα, δηλαδή μέχρις ότου το ΓΕΕΑ αποφανθεί επί του ζητήματος αν απόλυτοι λόγοι απαραδέκτου εμποδίζουν την καταχώριση του εν λόγω σήματος.

24 Κατ' αρχάς, η Imagination Technologies υποστηρίζει ότι η «συνοχή του συστήματος» των απόλυτων και σχετικών λόγων απαραδέκτου, επί της οποίας στηρίχθηκε το Πρωτοδικείο στη σκέψη 77 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, επιτρέπει μια κατάσταση συγκρίσιμη με εκείνη στην οποία οδηγεί η προτεινόμενη από αυτήν ερμηνεία του άρθρου 7, παράγραφος 3, του κανονισμού 40/94.

25 Συγκεκριμένα, κατά την αναιρεσείουσα, σύμφωνα με το άρθρο 51, παράγραφος 2, του κανονισμού 40/94, όταν ένα πρώτο σήμα κατατέθηκε αντίθετα προς το άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχεία β΄, γ΄ ή δ΄, του κανονισμού αυτού, η καταχώρισή του δεν μπορεί πλέον να αμφισβητηθεί, αν το σήμα αυτό απέκτησε εν τω μεταξύ διακριτικό χαρακτήρα. Η πρώτη αυτή καταχώριση εμποδίζει συνεπώς μεταγενέστερη αίτηση καταχωρίσεως, παρά το γεγονός ότι το πρώτο σήμα εστερείτο διακριτικού χαρακτήρα κατά την ημερομηνία της καταθέσεως της δεύτερης αιτήσεως καταχωρίσεως.

26 Στο πλαίσιο του άρθρου 51, παράγραφος 2, του κανονισμού 40/94, η εκτίμηση του διακριτικού χαρακτήρα του σήματος μπορούσε συνεπώς να πραγματοποιηθεί μετά την καταχώριση. Κατά την αναιρεσείουσα, δεν απαιτείται, αντιθέτως, η χρήση του σήματος να είναι μεταγενέστερη της καταχωρίσεως αυτής. Το σήμα μπορούσε συνεπώς να αποκτήσει τον διακριτικό του χαρακτήρα κατά τη διάρκεια της διαδικασίας καταχωρίσεως. Αν το άρθρο 51, παράγραφος 2, του κανονισμού 40/94 δέχεται την απόδειξη της κτήσεως του διακριτικού χαρακτήρα διά της χρήσεως του σήματος μετά την κατάθεση της αιτήσεως καταχωρίσεως, η αυτή συλλογιστική πρέπει να εφαρμοστεί και στο άρθρο 7, παράγραφος 3, του εν λόγω κανονισμού.

27 Η αναιρεσείουσα υποστηρίζει, στη συνέχεια, ότι η δικαιολογημένη εμπιστοσύνη, στην οποία αναφέρεται το Πρωτοδικείο με τη σκέψη 78 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως κατά την ανάλυση του άρθρου 51, παράγραφος 2, του κανονισμού 40/94, πρέπει να μετριαστεί λόγω του ότι ο δικαιούχος σήματος που καταχωρίστηκε εκ λάθους έχει απολύτως επίγνωση του πόσο εύθραυστη είναι η καταχώρισή του.

28 Περαιτέρω, η αναιρεσείουσα φρονεί ότι η κατά γράμμα ερμηνεία του άρθρου 7, παράγραφος 3, του κανονισμού 40/94, κατά την οποία η έκφραση «ζητείται η καταχώριση» αφορά αποκλειστικά τον χρόνο της καταθέσεως της αιτήσεως καταχωρίσεως, ουδεμία παρουσιάζει χρησιμότητα, στον βαθμό που δεν λαμβάνει

υπόψη όλα τα γεγονότα που μπορούν να συμβούν στη συνέχεια, όπως είναι η τροποποίηση του καταλόγου των προϊόντων και των υπηρεσιών ή η απόσυρση της αιτήσεως καταχωρίσεως.

29 Η αναιρεσείουσα επικαλείται επίσης το άρθρο 9, παράγραφος 3, του κανονισμού 40/94, στον βαθμό που το άρθρο αυτό συμφωνεί απολύτως με τη θέση της όσον αφορά την ημερομηνία που πρέπει να λαμβάνεται υπόψη για την εκτίμηση του διακριτικού χαρακτήρα ενός σήματος. Συγκεκριμένα, αν η τελευταία ημερομηνία ήταν αυτή κατά την οποία το ΓΕΕΑ αποφαίνεται επί του διακριτικού χαρακτήρα, δεν θα μπορούσε τότε να χορηγείται, σύμφωνα με το εν λόγω άρθρο 9, παράγραφος 3, «εύλογη αποζημίωση για ενέργειες μεταγενέστερες της δημοσίευσης αίτησης κοινοτικού σήματος», παρά μόνον εφόσον πρόκειται για σήμα που έχει πράγματι διακριτικό χαρακτήρα.

30 Τέλος, η αναιρεσείουσα επικαλείται μια νομολογιακή αρχή, δυνάμει της οποίας πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κρίσιμα στοιχεία τα οποία εμφανίστηκαν μετά την έναρξη της σχετικής ένδικης διαδικασίας. Έτσι, το Δικαστήριο έλαβε υπόψη πραγματικά περιστατικά τα οποία συνέβησαν μεταξύ της ασκήσεως αγωγής λόγω προσβολής των δικαιωμάτων επί σήματος και της εκδόσεως της αποφάσεως επί της αγωγής αυτής (απόφαση της 27ης Απριλίου 2006, C-145/05, Levi Strauss, Συλλογή 2006, σ. I-3703, σκέψη 37).

31 Επιπλέον, το Πρωτοδικείο έκρινε ότι πρέπει να λαμβάνονται υπόψη στοιχεία που παρουσιάστηκαν μετά την άσκηση ανακοπής και μέχρι την ημερομηνία λήψεως της αποφάσεως [απόφαση του Πρωτοδικείου της 13ης Σεπτεμβρίου 2006, T-191/04, MIP Metro κατά ΓΕΕΑ-Tesco Stores (METRO), Συλλογή 2006, σ. II-2855, σκέψη 46].

32 Το ΓΕΕΑ φρονεί, αντιθέτως, ότι η επίδικη απόφαση εφαρμόζει το άρθρο 7, παράγραφος 3, του κανονισμού 40/94 κατ' ορθό τρόπο.

33 Αφενός, η κατά γράμμα ερμηνεία του άρθρου 7, παράγραφος 3, του κανονισμού 40/94 και, ειδικότερα, της έκφρασης «ζητείται η καταχώριση» επιβεβαιώνει την ερμηνεία σύμφωνα με την οποία το σήμα πρέπει να έχει αποκτήσει τον απαιτούμενο βαθμό διακριτικού χαρακτήρα πριν από την ημερομηνία καταθέσεως της αιτήσεως καταχωρίσεως.

34 Αφετέρου, η τελολογική ερμηνεία του άρθρου 7, παράγραφος 3, του κανονισμού 40/94, με γνώμονα τη «συνοχή του συστήματος» των απόλυτων και σχετικών λόγων απαραδέκτου, απαγορεύει το να γίνονται δεκτές αποδείξεις περί της κτήσεως του διακριτικού χαρακτήρα του σήματος μετά την κατάθεση της αιτήσεως καταχωρίσεως, καθόσον άλλως υπάρχει ο κίνδυνος τεχνητής διεύρυνσης του μονοπωλίου του δικαιούχου του σήματος και ενθάρρυνσης των αιτούντων την καταχώριση να καταθέτουν το ταχύτερο δυνατό τις αιτήσεις καταχωρίσεως των σημάτων που στερούνται διακριτικού χαρακτήρα με μοναδικό σκοπό να τύχουν μιας ημερομηνίας που θα συνεπάγεται χρονική προτεραιότητα όσον αφορά την προστασία των εν λόγω σημείων.

35 Αν το σύστημα προστασίας που θεσπίστηκε με τον κανονισμό 40/94 ανέχεται, σύμφωνα με το άρθρο 7, παράγραφος 3, του κανονισμού αυτού, μια εξαίρεση από την αρχή ότι μόνον τα σημεία που είναι σύμφωνα προς τις απαιτήσεις της σχετικής κανονιστικής ρυθμίσεως πρέπει να προστατεύονται ως κοινοτικά σήματα, τούτο οφείλεται στη χρήση που ήδη έχει γίνει του σημείου κατά τον χρόνο ενάρξεως της περιόδου προστασίας.

36 Όσον αφορά το υποτιθέμενο εύθραυστο της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, το ΓΕΕΑ φρονεί ότι το επιχείρημα της αναιρεσείουσας είναι αβάσιμο, στον βαθμό που η αναιρεσείουσα δεν μπορούσε πλέον να έχει δικαιολογημένη εμπιστοσύνη στο γεγονός ότι το σήμα της θα καταχωρούνταν. Κατά το ΓΕΕΑ, αν όλοι οι αιτούντες την καταχώριση σήματος είχαν επίγνωση του εύθραυστου της αιτήσεώς τους, θα έπρεπε να χαρακτηριστούν κακόπιστοι και η εξαίρεση του άρθρου 51, παράγραφος 1, στοιχείο β΄, του κανονισμού 40/94 δεν θα είχε λόγο ύπαρξης. Η έκφραση «δικαιολογημένη εμπιστοσύνη» πρέπει να νοείται ως σημαίνουσα ότι, με την καταχώριση ενός σήματος, δημιουργείται νόμιμο τεκμήριο κύρους του μονοπωλίου υπέρ του δικαιούχου.

37 Το ΓΕΕΑ ισχυρίζεται επιπλέον ότι τα άρθρα 7, παράγραφος 3, και 51, παράγραφος 2, του κανονισμού 40/94 είναι ουσιαστικά και νομικά τόσο διαφορετικά ώστε ο μόνος δυνατός συλλογισμός είναι κατ' αναλογία. Τούτο ισχύει τοσούτω μάλλον που οι διατάξεις αυτές πρέπει, ως εξαιρέσεις από την αρχή της αρνήσεως της καταχωρίσεως ενός σημείου για το οποίο υπάρχει απόλυτος λόγος απαραδέκτου, να ερμηνεύονται στενά. Από αυτή ταύτη την ύπαρξη του άρθρου 51, παράγραφος 2, του κανονισμού 40/94 αποδεικνύεται εξάλλου ότι ο κοινοτικός νομοθέτης θέλησε να προσδώσει σημασία στον διακριτικό χαρακτήρα που αποκτήθηκε μετά την καταχώριση αποκλειστικά και μόνο στην περίπτωση αυτή.

38 Όσον αφορά το άρθρο 9, παράγραφος 3, του κανονισμού 40/94, που προβλέπει την αποζημίωση που μπορεί να απαιτηθεί μετά την ημερομηνία δημοσιεύσεως του σήματος, το ΓΕΕΑ υποστηρίζει ότι η διάταξη αυτή ουδόλως επηρεάζει τα δικαιώματα που παρέχονται στον δικαιούχο από την κατά την ημερομηνία προτεραιότητα της καταχωρίσεώς του.

39 Το ΓΕΕΑ ισχυρίζεται ότι, εν πάση περιπτώσει, το να ακολουθηθεί η συλλογιστική της αναιρεσείουσας ενέχει τον κίνδυνο να θιγούν οι αρχές της οικονομίας της διαδικασίας και της ασφαλείας δικαίου, καθόσον οι αιτούντες θα είχαν ένα κίνητρο για να ζητούν συστηματικά παρατάσεις της αιτήσεώς τους, πράγμα που θα συνεπαγόταν επιμήκυνση της διάρκειας της διαδικασίας εξετάσεως και αύξηση των διοικητικών δαπανών, καθώς και αυξημένο κίνδυνο καταθέσεως από τρίτους αιτήσεων για σημεία πανομοιότυπα με αυτά για τα οποία εκκρεμεί η διαδικασία καταχωρίσεως.

40 Όσον αφορά, τέλος, τις αποφάσεις που παραθέτει η αναιρεσείουσα, το ΓΕΕΑ διευκρινίζει ότι πρόκειται για υποθέσεις που αφορούν την ανάγκη διατηρήσεως της ισχύος ενός προτέρου δικαιώματος λόγω γεγονότων που συνέβησαν μετά την καταχώριση του σήματος, οπότε ουδεμία συνέπεια μπορεί να συναχθεί για την υπό κρίση υπόθεση.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

41 Προκειμένου να κριθεί ο λόγος αναιρέσεως που προέβαλε η αναιρεσείουσα στο πλαίσιο της αιτήσεως αναιρέσεώς της, πρέπει να υπομνησθεί ότι, σύμφωνα με το άρθρο 7, παράγραφος 3, του κανονισμού 40/94, «η παράγραφος 1, στοιχεία β΄, γ΄ και δ΄, δεν εφαρμόζεται αν το σήμα έχει αποκτήσει για τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες για τις οποίες ζητείται η καταχώριση διακριτικό χαρακτήρα λόγω της χρήσης που του έχει γίνει».

42 Από το γράμμα της διατάξεως αυτής, ειδικότερα δε από τη χρήση των ρημάτων σε παρελθόντα χρόνο στις εκφράσεις «το σήμα έχει αποκτήσει» και «λόγω της χρήσης που του έχει γίνει», προκύπτει ότι το σήμα πρέπει να έχει αποκτήσει, κατά τον χρόνο της καταθέσεως της αιτήσεως καταχωρίσεως, διακριτικό χαρακτήρα λόγω προτέρας χρήσεως.

43 Πρέπει να τονιστεί ότι η διαπίστωση αυτή, που αφορά τη γαλλική απόδοση, επιρρωννύεται από την εξέταση διαφόρων άλλων γλωσσικών αποδόσεων, όπως είναι, μεταξύ άλλων, η αγγλική, η γερμανική, η ιταλική και η ολλανδική απόδοση.

44 Περαιτέρω, από την εξέλιξη της νομοθεσίας στον τομέα αυτό προκύπτει σαφώς ότι η πρόθεση του κοινοτικού νομοθέτη ήταν να χορηγηθεί η προστασία του κοινοτικού σήματος στα σήματα και μόνον των οποίων ο διακριτικός χαρακτήρας αποκτήθηκε λόγω της χρήσεώς τους πριν από την αίτηση καταχωρίσεως.

45 Συγκεκριμένα, το άρθρο 7, παράγραφος 3, του κανονισμού 40/94 είναι κατ' ουσίαν πανομοιότυπο με το άρθρο 3, παράγραφος 3, της πρώτης οδηγίας 89/104/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Δεκεμβρίου 1988, για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών περί σημάτων (ΕΕ L 40, σ. 1), που καταργήθηκε με την οδηγία 2008/95/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Οκτωβρίου

2008, για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών περί σημάτων (κωδικοποιημένη έκδοση) (ΕΕ L 299, σ. 25) (στο εξής: οδηγία 89/104), η οποία τέθηκε σε ισχύ στις 28 Νοεμβρίου 2008.

46 Το άρθρο 3, παράγραφος 3, της οδηγίας 89/104 έχει ως εξής:

«Ένα σήμα […] δεν κηρύσσεται άκυρο κατ' εφαρμογή της παραγράφου 1, [στοιχεία] β', γ', ή δ', εφόσον, πριν από την ημερομηνία της αίτησης καταχώρισης και μετά από τη χρήση που του έχει γίνει, απέκτησε διακριτικό χαρακτήρα. Τα κράτη μέλη μπορούν επίσης να προβλέπουν ότι η παρούσα διάταξη εφαρμόζεται επίσης εφόσον ο διακριτικός χαρακτήρας αποκτήθηκε μετά την αίτηση καταχώρισης ή μετά την καταχώριση.»

47 Συναφώς, η τέταρτη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 89/104 διευκρινίζει ότι η οδηγία δεν στερεί από τα κράτη μέλη το δικαίωμα να συνεχίζουν να προστατεύουν τα σήματα που έχουν αποκτηθεί λόγω χρήσης, αλλά διέπει μόνο τη σχέση τους με τα σήματα που αποκτώνται με καταχώριση.

48 Ωστόσο, στον βαθμό που το κοινοτικό δίκαιο δεν προβλέπει πλέον, από της ενάρξεως ισχύος του κανονισμού 40/94, του οποίου ο σκοπός συνίσταται στη θέσπιση ενός κοινοτικού καθεστώτος περί σημάτων, την ευχέρεια των κρατών μελών να εφαρμόζουν το άρθρο 7, παράγραφος 3, του κανονισμού αυτού στα σήματα που έχουν αποκτήσει διακριτικό χαρακτήρα μετά την αίτηση καταχωρίσεως, πρέπει να συναχθεί το συμπέρασμα ότι ο κοινοτικός νομοθέτης ήθελε να περιορίσει τη βάσει του άρθρου 7, παράγραφος 3, του κανονισμού αυτού προστασία των σημάτων στα σήματα και μόνον των οποίων ο διακριτικός χαρακτήρας αποκτήθηκε λόγω της χρήσεως πριν από την αίτηση καταχωρίσεως.

49 Από την κατά γράμμα ερμηνεία τόσο του άρθρου 7, παράγραφος 3, του κανονισμού 40/94 όσο και του άρθρου 3, παράγραφος 3, πρώτη περίοδος, της οδηγίας 89/104 μπορεί συνεπώς να συναχθεί το συμπέρασμα ότι ο διακριτικός χαρακτήρας πρέπει να έχει αποκτηθεί λόγω της χρήσεως του σήματος πριν από την ημερομηνία της αιτήσεως καταχωρίσεως.

50 Στον βαθμό που η προσφεύγουσα επιθυμεί να θέσει εν αμφιβόλω την κατά γράμμα ερμηνεία του άρθρου 7, παράγραφος 3, του κανονισμού 40/94, ισχυριζόμενη ότι η ερμηνεία αυτή δεν επιτρέπει να ληφθούν υπόψη τα γεγονότα που μπορούν να συμβούν μετά την κατάθεση της αιτήσεως καταχωρίσεως, αρκεί να τονιστεί ότι η επιχειρηματολογία της δεν καταδεικνύει για ποιο λόγο μια τροποποίηση του καταλόγου των προϊόντων ή η απόσυρση της αιτήσεως καταχωρίσεως θα μπορούσαν να επηρεάσουν την ημερομηνία εκτιμήσεως του διακριτικού χαρακτήρα του σήματος. Επομένως, το επιχείρημα αυτό πρέπει να απορριφθεί.

51 Περαιτέρω, όπως ορθώς έκρινε το Πρωτοδικείο στη σκέψη 77 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, μια τέτοια κατά γράμμα ερμηνεία του άρθρου 7, παράγραφος 3, του κανονισμού 40/94 είναι η μόνη συμβατή με τη συνοχή του συστήματος των απόλυτων και σχετικών λόγων απαραδέκτου όσον αφορά την καταχώριση του κοινοτικού σήματος, σύμφωνα με το οποίο η ημερομηνία της καταθέσεως της αιτήσεως καταχωρίσεως καθορίζει την προτεραιότητα ενός σήματος σε σχέση με ένα άλλο.

52 Επιπλέον, ένα σήμα στερούμενο διακριτικού χαρακτήρα κατά τον χρόνο της καταθέσεως της αιτήσεως καταχωρίσεως θα μπορούσε να χρησιμεύσει ως βάση για την εφαρμογή, στο πλαίσιο ανακοπής ή αιτήσεως περί κηρύξεως της ακυρότητας, ενός σχετικού λόγου απαραδέκτου κατά ενός άλλου σήματος του οποίου η ημερομηνία καταθέσεως θα ήταν μεταγενέστερη αυτής του πρώτου σήματος. Μια τέτοια υποθετική περίπτωση είναι τοσούτω μάλλον ανεπίτρεπτη όταν, κατά την ημερομηνία της καταθέσεώς του, το δεύτερο σήμα έχει ήδη διακριτικό χαρακτήρα, ενώ το πρώτο δεν έχει ακόμη αποκτήσει τέτοιο χαρακτήρα διά της χρήσεως.

53 Συναφώς, το αντλούμενο από το άρθρο 51, παράγραφος 2, του κανονισμού 40/94 επιχείρημα της αναιρεσείουσας ότι το άρθρο αυτό δέχεται ήδη την απόδειξη της χρήσεως μετά την κατάθεση της αιτήσεως καταχωρίσεως, δεν μπορεί να γίνει δεκτό.

54 Συγκεκριμένα, το άρθρο 51, παράγραφος 2, του κανονισμού 40/94, στον βαθμό που προβλέπει μια εξαίρεση σε σχέση με τους λόγους απόλυτης ακυρότητας που διέπονται από την παράγραφο 1 του εν λόγω άρθρου 51, πρέπει να ερμηνεύεται στενά και δεν μπορεί συνεπώς να χρησιμεύει ως βάση για ένα κατ' αναλογία συλλογισμό στο πλαίσιο της ερμηνείας του άρθρου 7, παράγραφος 3, του εν λόγω κανονισμού.

55 Αφετέρου, υπενθυμίζεται, όπως ορθώς έπραξε το Πρωτοδικείο στη σκέψη 78 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι το άρθρο 51, παράγραφος 2, του κανονισμού 40/94 δικαιολογείται από τη δικαιολογημένη εμπιστοσύνη του δικαιούχου του σήματος στην καταχώριση αυτού, με βάση δε τη δικαιολογημένη αυτή εμπιστοσύνη ο δικαιούχος του σήματος μπόρεσε να πραγματοποιήσει επενδύσεις κατά την περίοδο που διανύθηκε μετά την καταχώριση. Επιβάλλεται όμως η διαπίστωση ότι δεν μπορεί να γίνεται επίκληση μιας τέτοιας δικαιολογημένης εμπιστοσύνης στην καταχώριση του σήματος κατά την υποβολή της αιτήσεως καταχωρίσεως.

56 Στο πλαίσιο αυτό, ο ισχυρισμός της αναιρεσείουσας ότι πρέπει να μετριαστεί η δικαιολογημένη εμπιστοσύνη την οποία μπορεί να επικαλεστεί ο δικαιούχος σήματος που καταχωρίστηκε εκ λάθους λόγω της επίγνωσης που αυτός πρέπει να έχει του εύθραυστου της καταχωρίσεως του σήματος δεν είναι πειστικός. Ακόμη και αν υποτεθεί ότι ο δικαιούχος καταχωρισθέντος εκ λάθους σήματος πρέπει να θεωρείται κακόπιστος, το άρθρο 51, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 40/94, που ορίζει ως απόλυτο λόγο ακυρότητας την κακή πίστη του αιτούντος την καταχώριση, θα έπρεπε να εφαρμόζεται σε όλες τις περιπτώσεις καταχωρίσεως σήματος εκ λάθους, οπότε η παράγραφος 2 του εν λόγω άρθρου θα καθίστατο κενή περιεχομένου.

57 Στον βαθμό που η αναιρεσείουσα ισχυρίζεται ότι η εκτίμηση του διακριτικού χαρακτήρα του σήματος την ημερομηνία της εξετάσεως των λόγων απαραδέκτου είναι απολύτως σύμφωνη με την ανάγνωση του άρθρου 9, παράγραφος 3, του κανονισμού 40/94, αρκεί να τονιστεί ότι το εν λόγω άρθρο, πέραν του γεγονότος ότι συνάδει επίσης με την ερμηνεία σύμφωνα με την οποία ο διακριτικός χαρακτήρας πρέπει να έχει αποκτηθεί πριν από την αίτηση καταχωρίσεως, αφορά την αποζημίωση της οποίας η καταβολή μπορεί να επιβληθεί στους τρίτους για γεγονότα που συνέβησαν μετά τη δημοσίευση του σήματος, αλλά πριν από την καταχώριση αυτού. Η αναιρεσείουσα όμως δεν μπορεί να εξηγήσει για ποιο λόγο το ζήτημα του αντιτάξιμου έναντι των τρίτων του δικαιώματος που παρέχει το κοινοτικό σήμα μπορεί να επηρεάσει το ζήτημα του διακριτικού χαρακτήρα του σήματος κατά τον χρόνο της καταθέσεως της αιτήσεως καταχωρίσεως.

58 Όσον αφορά τις αποφάσεις που επικαλείται η αναιρεσείουσα προς στήριξη της θέσεώς της, πρέπει να τονιστεί ότι, αφενός, με την προπαρατεθείσα απόφαση Levi Stauss, το Δικαστήριο αποφάνθηκε επί των συνεπειών της συμπεριφοράς του δικαιούχου ως προς το εύρος της προστασίας κανονικώς κτηθέντος σήματος και, αφετέρου, με την προπαρατεθείσα απόφαση MIP Metro κατά ΓΕΕΑ-Tesco Stores (METRO), το Πρωτοδικείο έκρινε ότι πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι αλλαγές των περιστάσεων που μεσολάβησαν μεταξύ της καταθέσεως της ανακοπής και της αποφάσεως που αποφαίνεται επ' αυτής.

59 Επιβάλλεται όμως η διαπίστωση ότι οι αποφάσεις αυτές δεν είναι λυσιτελείς για να κριθεί το νομικό ζήτημα που ανακύπτει στην υπό κρίση υπόθεση και το οποία αφορά αίτηση καταχωρίσεως σήματος στερούμενου διακριτικού χαρακτήρα κατά τον χρόνο της καταθέσεως της αιτήσεως.

60 Κατόπιν των προεκτεθέντων, πρέπει να συναχθεί το συμπέρασμα ότι ορθώς το Πρωτοδικείο έκρινε ότι το επίμαχο σήμα πρέπει να έχει αποκτήσει διακριτικό χαρακτήρα πριν από την ημερομηνία της αιτήσεως καταχωρίσεως και μετά τη χρήση που του έχει γίνει.

61 Επομένως, ο αντλούμενος από το άρθρο 7, παράγραφος 3, του κανονισμού 40/94 μοναδικός λόγος αναιρέσεως είναι αβάσιμος και, κατά συνέπεια, η αίτηση αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί.

Επί των δικαστικών εξόδων

62 Κατά το άρθρο 69, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, που εφαρμόζεται στην κατ' αναίρεση διαδικασία δυνάμει του άρθρου 118 του ίδιου κανονισμού, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα έξοδα εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Δεδομένου ότι το ΓΕΕΑ ζήτησε την καταδίκη της Imagination Technologies η οποία και ηττήθηκε, επιβάλλεται η καταδίκη της τελευταίας στα δικαστικά έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (πέμπτο τμήμα) αποφασίζει:

1) Απορρίπτει την αίτηση αναιρέσεως.

2) Καταδικάζει την Imagination Technologies Ltd στα δικαστικά έξοδα.

(υπογραφές)